

Şirket İçi Barışı Sağlamak: Ortaklıktan Çıkarma Hakkı

Yönetimin çoğunluk pay sahiplerinin elinde olduğu anonim şirketlerde, çoğunluk ile azlık ("azınlık") pay sahipleri arasında menfaat çatışmaları yaşanabilmekte, bunlar da şirketin yıpratılmasına neden olmaktadır. Genel kurul kararları alınırken etkin olamayan ve şirket sermayesinde azlık durumunda bulunan pay sahipleri şirket aleyhine hareket edebilmektedir. Türk Ticaret Kanunu (TTK) şirket içi barışı sağlamak adına azlık haklarını koruma altına alırken, hakim ortaklara da bazı haklar tanımıştır. Azlık haklarının kötüye kullanımını karşısında en etkili yöntem, TTK 208'de düzenlenmiştir: **Ortaklıktan çıkarma hakkı**. Bu hakkın kullanımı, bağlı şirketteki iç huzuru sağlayacak ve güçlü şirketlerin oluşumunu destekleyecektir.

TTK 208, şirketler topluluğuna özgü bir çıkarma hakkını düzenlemektedir. Maddeye göre, doğrudan veya dolaylı olarak bağlı şirketteki pay ve oy haklarının en az yüzde doksanına sahip olan hakim şirket, kanundaki diğer şartların sağlanması halinde, azlığın paylarını satın alarak azlık pay sahibini şirketten çıkarabilmektedir.

Ensuring In-Company Peace: the Right to Squeeze-Out

In joint-stock companies, where management is in the hands of the majority shareholder, there may be conflicts of interest between the majority and the minority, which lead to the depreciation of the company. Beyond that, the minority shareholders may act against the company. To ensure internal peace, Turkish Commercial Code no. 6102 ("TCC") also grants rights to the majority shareholders while protecting minority rights. The most effective method in case of abusing minority rights is the **right to squeeze-out** regulated under the TCC 208. The right to squeeze-out of the minority serves to ensure internal peace of mind and the formation of strong companies.

Article 208 of the TCC regulates a squeeze-out right specific to the group of companies. According to this article, the parent company, which has at least 90% of the shares and voting rights in the affiliate company, may squeeze-out the minority shareholders from the company by purchasing the shares.

Peki bu hakkın kullanılmasının koşulları nelerdir? Hakim şirkete tanınan çıkarma hakkının kullanılabilmesi için kanunda düzenlenen şartlar şu şekilde sıralanabilir:

i) Bu hak şirketler topluluğuna tanındığı için, öncelikle hakim şirket ve bağlı şirket olmalıdır.

Hakim şirket, bağlı şirkette işletme ve yatırım politikalarını belirleme, bağlı şirketi denetimi altında tutma gücüne sahip olan şirkettir. TTK 195'e göre hakim şirket pay sahipliği, sözleşme yolu ve diğer yollar (Yönetim Kurulunda karar alma çoğunluğunu oluşturan sayıda üyenin seçimini sağlamak gibi) olmak üzere üç şekilde bağlı şirkette hâkimiyet kurabilir.

ii) Çıkarma hakkı yalnızca hakim şirket tarafından kullanılabilir.

iii) Hâkim şirket, bağlı şirketin pay ve oy haklarının, doğrudan veya dolaylı olarak, en az yüzde doksanını haiz olmalıdır.

iv) Azlığın çıkarılması için haklı bir sebep bulunmalıdır.

Kanun maddesinde azlığın şirketin çalışmasını engellemesi, dürüstlük kuralına aykırı davranması, fark edilebilir sıkıntı yaratması ve pervasızca davranmasını haklı sebep olarak gösterilmiştir. Azlık payları, şirket içerisinde sahip olduğu hakları çoğunluk ve şirket aleyhine kullanabilmektedir. Kötü niyetli kullanılması halinde şirket işleyişini olumsuz yönde etkileyebilecek, azlığın sahip olduğu haklardan bazıları şunlardır: Genel kurul kararlarına karşı sık sık iptal davası açarak işleyişi geciktirmek, oybirliği gerektiren durumlarda bilinçli olarak olumsuz tavır göstermek, haklı bir sebep olmadan Yönetim Kurulu üyelerini yıpratmak amacıyla davalar açmak. Azlık paylarının sahip olduğu bu hakların şirketinize zarar verecek şekilde dürüstlük kuralına aykırı kullanması, ortaklıktan çıkarma ile engellenebilecektir.

What are the requirement for using this rights? The law seeks certain conditions to be fulfilled to exercise the right to squeeze-out granted to the parent company. These conditions can be listed as follows:

i) There must be a parent company (i.e., a dominant company) and an affiliate company (i.e., a subsidiary company).

A parent company is a company that has a controlling authority in another company, which is an affiliate company. According to the TCC 195, the parent company may establish control over the affiliate company in three ways: by holding the majority shares, by making contracts with other shareholders, by having specific rights given by the articles of association of the company.

ii) Only the parent company can use the squeeze-out right.

iii) The parent company must hold at least ninety percent of the shares and voting rights of the affiliate company, directly or indirectly.

iv) There must be a just cause for the removal of the minority shareholders.

Minority shares may exercise their rights within the company against the parent company and the affiliate company. Some of the minority rights may adversely affect the functioning of the company if abused are: To initiate annulment lawsuit against the decisions of the general assembly, to file a lawsuit against the members of the board of directors, to cast negative votes regarding matters necessitating unanimity. Nevertheless, the squeeze-out right may prevent the minority from using their rights in a way that harms the affiliate company by violating the good faith principle. In Article 208, it is justified that if the minority prevents the company from working, acts in a violation of the good faith, or creates noticeable distress, the parent company can squeeze-out the minority.

Ortaklıktan Çıkarma Hakkının Kullanılması Azlığın Kabulünü Gerektirmemektedir

Bu hak sayesinde hâkim şirket, azlığın kabulüne gerek olmaksızın, azlık paylarını satın alabilmektedir. Öte yandan ortaklıktan çıkarma hakkı yalnızca TTK 208’de belirtilen şartlar gerçekleştiği takdirde kullanılabilir.

TTK 208’deki hükümler emredici hükümlerdir. Bu nedenle şirket esas sözleşmesinde ortaklıktan çıkarma hakkını sınırlayan, zorlaştıran, kolaylaştıran veya bu hakkın kullanılmasını tamamen ortadan kaldıran düzenlemelere yer verilemez.

Bu hak her ne kadar doktrinde farklı tartışmalar yapılsa da tek taraflı bildirim yoluyla değil, mahkeme kararı ile kullanılacaktır. **Mahkemenin burada esas alacağı iki husus vardır: 1) hâkim şirketin sahip olduğu payların belirlenen yüzde doksanlık eşiği aşmış aşmadığı, 2) azlık pay sahiplerinin dürüstlük kuralına aykırı davranıp davranmadıkları.**

Exercise of the Right of Squeeze-Out Does not Require the Acceptance of the Minority

Through this right, the parent company can purchase minority shares without the acceptance of the minority. On the other hand, the parent company can exercise this right only in the case of the stipulated conditions. The law does not foresee any way except Article 208 of the TCC. Since this article is a mandatory rule, the articles of association of the company shall not contain any regulations that restrict, make it easier, or eliminate the exercise of this right.

It is not explicit in the article how this right may be exercised, whereas the squeeze-out right is exercised through courts. **In making its decision, the court will first look at whether the shares of the parent company have exceeded the determined ninety percent threshold. Subsequently, the court will assess whether minority shareholders act contrary to the good faith principle.**

Azlığın sahip olduğu pay bedellerini de hakim belirleyecektir. TTK 208'e göre hakim şirket azınlığın paylarını varsa borsa değeri üzerinden, böyle bir değer bulunmaması durumunda, TTK 202'in ikinci fıkrasına göre payların gerçek değerleri veya genel kabul gören bir yönteme göre belirlenecek değerleriyle satın alınacağını düzenlenmiştir. Diğer yandan TTK'dan sonra yürürlüğe giren Sermaye Piyasası Kanununda TTK 208'in halka açık ortaklıklara uygulanmayacağı hükmü yer almıştır. Dolayısıyla pratikte payların değerinin tespitinde borsa değeri referans oluşturamayacak, her koşulda TTK md.202/2'de belirtilen "gerçek değer" esas alınacaktır.

Sonuç olarak, çoğunluk hissesine sahip olduğunuz bağlı şirkette azlığın sahip olduğu hakları kötü niyetli olarak kullanması halinde, TTK 208 kapsamında tanınan **ortaklıktan çıkarma hakkını** kullanmanız mümkündür.

The judge shall also determine the prices of the minority shares. According to Article 208, if there is no stock-exchange value of the shares, the parent company shall purchase the shares by paying the actual values of the shares or the values determined according to a generally accepted method per the second paragraph of Article 202. On the other hand, the Capital Market Law, entered into force after the TCC, regulates that Article 208 of TCC will not apply to publicly held companies. Hence, in determining the value of the shares, the stock-exchange value cannot be a reference; in all cases, the actual value specified in Article 202 shall be taken as the basis.

As a conclusion, by exercising **the squeeze-out right**, the parent company, which owns ninety percent or more of the shares, will become the sole shareholder in the affiliate company where the minority hinders the company's development or threatens its progress.